

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kaapelilähetystoiminnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kaapelilähetystoiminnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi yhdenmukaiseksi teletoimintalain kanssa siten, että se koskisi ohjelmien lähetystoimintaa kaikenlaisissa tekniseltä rakenteeltaan siihen soveltuissa ja kustannuksiltaan edullisissa televerkoissa. Nykyisin ohjelman jakelu, jota harjoitetaan muussa kuin yksinomaan johdoista muodostuvassa paikallisessa televerkossa, jäisi kokonaan lain soveltamisalan ulkopuolelle. Tällaista toimintaa on muun muassa mikroaalloilla tapahtuva ohjelmanjakelu. Lisäksi ehdotetaan, että lain noudattamisen valvontatehtävät siirrettäisiin liikenneministeriöltä Telehallintokeskukselle. Televisiolähetystoiminnan harjoittamisessa satelliittien jakaminen välityssatelliitteihin ja yleisradiosatelliitteihin on menettänyt käytännössä merkityksensä. Sekaannusten välttämiseksi välityssatelliitin määritelmä ehdotetaan poistettavaksi ja asiakohdissa käytettäväksi satelliittiy-leiskäsitettä.

Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuk-

sessä (ETA-sopimuksessa) Suomi sitoutuu noudattamaan Euroopan yhteisöjen (EY) neuvoston televisiotoimintaa koskevan direktiivin vaatimuksia. Voimassa oleva laki ei kata Suomesta käsin tapahtuvia satelliittilähetystyksiä. Tarkoitus on saattaa tämä toiminta lain piiriin. Tätä edellyttävät muun muassa vastuu- ja valvontakysymyksiä koskevat televisiotoimintaa koskevan direktiivin artikkelit. Myös oikeutta harjoittaa kaapelilähetystoimintaa ehdotetaan laajennettavaksi ETA-sopimuksen edellyttämällä tavalla.

Lainsäädäntöön otetaan mahdollisuus saat-
taa vastineoikeuden käyttöä koskevat riidat viime kädessä oikeuskäsittelyyn.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen. Tarkoituksena on, että ehdotetut lainmuutokset tulisivat voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen kanssa siltä osin kuin ne liittyvät Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen ja muilta osin heti sen jälkeen kuin laki on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	7
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	7
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	3	4.1. Yleistä	7
2.1. Nykyinen tilanne	3	4.2. Ohjelmien mikroaaltojakelusta aiheutuvat kustannukset	7
2.1.1. Kaapelilähetystoiminnasta annetun lain soveltamisala	3	5. Esityksen suhde eurooppalaiseen kehitykseen	8
Ohjelmanjakeluun tarkoitetut paikalliset televerkot	3	6. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista	8
Ohjelmanjakelu mikroaaltoja hyväksi käyttäen	4	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
Kaapelilinkkijärjestelmät muissa maissa	5	1. Lakiehdotuksen perustelut	8
2.1.2. Kaapelilähetystoiminnan valvonta ..	6	2. Voimaantulo	10
2.1.3. Oikeus harjoittaa kaapelilähetystoimintaa	6	LAKITEKSTI	10
2.1.4. Satelliittiohjelmat	6	LIITE.....	13
2.1.5. Virheellisen tiedon oikaisu.....	6	Rinnakkaisteksti	13
2.2. Asian valmistelu	7		
2.2.1. Lausunnonantajat	7		
2.3. Muita selvityksiä	7		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Televiestintä vaikuttaa syvällisesti yhteiskunnan kehitykseen yksilön, hallinnon ja elinkeinolämän tasoilla. Vaikutusta korostaa televiestintään läheisesti liittyvän ja siihen yhdenytyn tietotekniikan merkitys yhteiskunnalle. On tärkeätä tukea televiestinnän kehitystä siten, että tehokkaita televiestintäpalveluita on saatavilla mahdollisimman laajalti, edullisesti ja tasapuolisesti.

Televerkkoja käytetään myös joukkoviestinnän harjoittamiseen. Toimilupaa edellyttävää kaapelilähetystoimintaa harjoitetaan Suomessa 217 paikallisessa televerkossa. Toiminnan piirissä oli vuoden 1991 päättyessä noin 770 000 kotitaloutta, mikä merkitsee kolmannelta osalta väestöstä. Kaapelilähetystoiminnan liikevaihto oli noin 300 miljoonaa markkaa vuonna 1991.

Kaapelilähetystoimintaa harjoittavat telelaitokset ja sitä varten erikseen perustetut yhtiöt. Lähes poikkeuksetta kaapelilähetystoimintaan käytetty johtoverkko on telelaitoksen omistuksessa. Pääosa kaapelilähetystoiminnasta on koti- ja ulkomaisten yleisradiolähetysten ja satelliittiohjelmien edelleenjakelua.

Kaapelilähetystoiminnasta annettu laki (307/87) koskee ohjelmatoimintaa johtoverkoissa. Ohjelmatoiminnan sääntely on ja sen tulee olla varsin yleispiirteistä lähinnä sananvapaussyistä. Kaapelilähetystoiminta on kuitenkin säädetty toimiluvanvaraiseksi toiminnaksi. Lupamenettelyllä on pyritty turvaamaan toiminnan jatkuvuus ja uusien yrittäjien pääsy alalle sekä varmistamaan ohjelmien monipuolisuuteen, kotimaisuuteen ja paikallisuuteen liittyvät tavoitteet.

Yhteiskunnallisesti on tärkeää, että nämä tavoitteet voidaan turvata kaikessa televerkoissa tapahtuvassa joukkoviestinnässä siitä riippumatta, miten verkko on teknisesti toteutettu. Radiotekniikkaan perustuvia teknisiä ratkaisuja, jotka eivät Suomen nykyisen lainsäädännön mukaan lainkaan kuuluisi ohjelmatoimintaa koskevien säännösten piiriin, on otettu käyttöön eräissä muissa maissa. Myös suomalaiset kaapelilähetystoiminnan harjoittajat ja laitevalmistajat ovat osoittaneet kiinnostusta näihin ratkaisuihin. Yhteiskunnallisesti myönteisenä kehityksenä voidaan pitää sitä, että kaapelilä-

hetystoiminnan harjoittajille annetaan mahdollisuus käyttää kaikkia televiestinnässä kehitettäviä teknisiä laitteita toiminnassaan. Siten kaapelilähetystoiminnan harjoittajille tarjoutuu mahdollisuus laajentaa näillä järjestelmillä kansalaisten ohjelmalveluita johtoverkkoja taloudellisemmin, nopeammin ja alueellisesti tasapuolisemmin.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Kaapelilähetystoiminnasta annetun lain soveltamisala

Ohjelmanjakeluun tarkoitetut paikalliset televerkot

Kaapelilähetystoiminnan tekninen suorittaminen on teletoimintalain (183/87) 2 §:n 1 kohdan mukaista teletoimintaa. Kaapelilähetystoiminnasta annettu laki koskee pääasiassa vain ohjelmatoimintaa. Sen sijaan kaapelilähetystoimintaan käytetyn televerkon rakentamista, ylläpitoa ja teleliikenteen hoitoa siinä koskee teletoimintalaki. Kumpikin laki edellyttää, että puheena olevan toiminnan harjoittamista varten on toimilupa.

Päällekkäisen toimilupamenettelyn välttämiseksi teletoimintalain 6 §:n 2 momentissa säädetään, ettei teletoimintalain mukaista toimilupaa tarvita yksinomaan ohjelmien lähetyks- ja jakelutoimintaan tarkoitettujen paikallisten verkkojen rakentamiseen ja ylläpitoon. Säännöksessä tarkoitettu paikallinen verkko voi olla nykyisin kaapelilähetystoiminnassa käytetty, yksinomaan johtimista muodostuva televerkko. Teletoimintalain 2 §:n 1 kohdan mukainen televerkon määritelmä ei kuitenkaan rajoitu vain tähän.

Teletoimintalain mukainen televerkko voi muodostua osittain tai jopa kokonaan myös ilman johtimia etenevien sähkömagneettisten aaltojen käyttämisestä viestintään. Teletoimintalain nojalla teletoiminnan toimilupaa ei näin ollen tarvita tällaiseenkaan, ilman johtimia toteutettuun paikalliseen ohjelmien lähetykseen.

Ongelma on siinä, että kaapelilähetystoimin-

nasta annettu laki koskee 2 §:n 1 kohdan nojalla yksinomaan "johtoja pitkin eteneviä sähkömagneettisia aaltoja" hyväksi käyttäen tapahtuvaa ohjelmien lähettämistä yleisölle. Tästä seuraa, että muussa kuin johdoista muodostuvassa paikallisessa televerkossa toteutettava ohjelmien lähetyksen ja jakelutoimintaa varten ei tarvita toimilupaa kummankaan televiestintää koskevan lain nojalla. Mikäli samalla on kysymys sellaisesta ohjelmien jakelusta, jota ei voida katsoa myöskään radiolaitteista annetun lain (8/27) mukaiseksi yleisradiotoiminnaksi, ohjelmien jakelu jää tältä osin kokonaan lailla ja toimitiluvilla sääntelemättä. Seurauksena on, että ohjelmien jakelijat ovat huomattavan eriarvoisessa asemassa käyttämiensä teknisten välineiden vuoksi.

Yleisradiotoimintaa ei ole määritelty radiolaitteista annetussa laissa. Yleensä viitataan kansainväliseen teleliikenneyleissopimukseen (SopS 5/86) liittyvän radio-ohjesäännön sisältämään yleisradiotoiminnan määritelmään. Sen mukaan yleisradiotoimintaa on radioviestintäpalvelu, jossa lähetykset on tarkoitettu suoraan yleisön vastaanotettaviksi. Vastaava määritelmä on kaapelilähetystoiminnasta annetun lain 2 §:n 6 kohdassa tämän lain tarpeita varten. Usein on lisäksi edellytetty, että lähetykset tapahtuvat radio-ohjesäännössä yleisradiotoimintaan varatuilla taajuuksilla.

Radio-ohjesäännön määritelmä ei kuitenkaan sido Suomen lainsäädäntöä eikä sen tulkintaa lukuun ottamatta kansainvälisiä toimia radiolähetyksen häiriöttömyyden turvaamiseksi. Yleisradiolähetyksen määritelmä on ollut lainsäädännössämme tarpeeton, koska raja yleisradiotoiminnan ja muun ohjelmanjakelun välillä on ollut muutoinkin selvä. Kohde- ja joukkoviestinnän teknisen yhdentymisen vuoksi rajanveto ei kuitenkaan enää ole aina itsestään selvä.

Radiolaitteista annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuna yleisradiotoimintana ei voida pitää ainakaan kiinteään radioliikenteeseen varatuilla taajuuksilla tapahtuvaa ohjelmanjakelua, jos ohjelman vastaanotto-oikeus riippuu lähettäjän ja vastaanottajan tekemästä sopimuksesta ja siihen liittyen vastaanottajalla on hallussaan lähettäjän luovuttama laite, jota ilman vastaanotto ei ole teknisesti mahdollista. Radiolain (517/88) 7 §:n 2 momentin ja 20 §:n mukaan suojauksen purkamiseen tarkoitettujen laitteen luvaton hallussapito on jopa rangaistavaa. Tällainen ohjelmanjakelu ei täytä myös-

kään radio-ohjesäännön yleisradiotoiminnan määritelmää.

Sen sijaan radiolaitteista annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaisena yleisradiotoimintana voidaan pitää ohjelmanjakelua myös muilla kuin yleisradiotoimintaan varatuilla taajuuksilla, jos ohjelmien vastaanotto on mahdollista kenelle tahansa yleisesti saatavilla olevia teknisiä laitteita käyttäen.

Vaikka ilman teletoimintalain mukaista toimilupaa toimivat televerkot voivat olla vain paikallisia, laki ei estä ohjelmiston olemista useissa verkoissa samanlaista. Samoin yleisradio- ja satelliittiohjelmia voidaan lähettää jopa kaikissa jakeluverkoissa samanaikaisesti.

Ohjelmanjakelu mikroaaltoja hyväksi käyttäen

Kokonaan tai osittain muussa kuin johtimista muodostuvassa televerkossa toteutettavia ohjelman jakelujärjestelmiä on viime vuosina otettu käyttöön eri puolilla maailmaa, varsinkin Pohjois-Amerikan harvaan asutuilla seuduilla. Koska eräiden tällaisten järjestelmien käyttö on saanut osakseen laajaa huomiota myös Suomessa, niitä on syytä käsitellä laajemmin tässäkin yhteydessä. On odotettavissa, että tällaisia järjestelmiä tullaan pian rakentamaan myös Suomeen. Järjestelmien saattaminen ohjelmistoa koskevan lainsäädännön piiriin on tarpeen, koska ei ole perusteltua, että ohjelmanjakelun toimitiluvanvaraisuus ja siten toiminnan harjoittajalle annetut edellytykset riippuvat väliaineesta, jossa sähkömagneettinen signaali etenee.

Näissä MMDS-järjestelmissä (Multichannel Microwave Distribution System), joita suomeksi on kutsuttu muun muassa kaapelilinkeiksi ja mikroaaltotelevisioiksi, välitetään televisiokuvaa vastaanottajille usealla kanavalla mikroaaltoja (1–30 GHz) käyttäen. Yhdysvalloissa tunnetaan myös vanhempia, yhdellä tai kahdella kanavalla toimivia kaapelilinkkijärjestelmiä (MDS), joiden tilaajamäärä vähenee kuitenkin nopeasti.

Teknisistä ja taloudellisista syistä kaapelilinkkijakeluun on muissa maissa aiemmin käytetty yleensä 2,5 GHz:n taajuusalueita. Myös yli 12 GHz:n taajuusalueen käyttö on mahdollista. Meillä se on myös luonnollista, koska 2 GHz:n alueella on runsaasti muuta käyttöä. Kaapelilinkkitoiminnan aloittaminen edellyttää toimilupaa asianomaisten taajuuksien käyt-

töön. Viranomaisella tulee olla myös mahdollisuus laillisin perustein evätä taajuuksien käyttö, jollei se ole asianmukaista. Maailman hallinnollinen radiokonferenssi (WARC-92) osoitti kaapelilinkkiäytölle taajuudet (2 kertaa 200 MHz) 12 GHz:n alueelta. Käytettäessä sallittua taajuusaluetta kahtena monikanavaisena siirtokanavana, lähettäjiä ei voida vuorotella yhden kanavan yleisradiolähettimien tapaan. Näin ollen kaapelilähetyverkkojen ohjelmallinen ketjuuntuminen ei muutu.

Koska taajuudet ovat rajallinen luonnonvara, on myös siitä syystä perusteltua vaatia kaapelilinkkitoimintaan teknisen käyttöluvan lisäksi toimilupaa.

Teknisistä syistä johtuu, että lähettimen ja vastaanottoantennien välillä on yleensä oltava näköyhteys. Lähettimen kantama on korkeintaan 10—30 km.

Järjestelmä voidaan periaatteessa toteuttaa siten, että radiosignaali jaetaan suoraan yleisölle. Käytännössä ohjelman jakelu suoraan yleisölle ei muun muassa luvattoman vastaanoton ja tekijänoikeussyiden vuoksi tule kysymykseen. Muista maista saadun kokemuksen perusteella jakelu toteutettaneen poikkeuksetta siten, että vastaanotto on mahdollista vain lähettäjän vastaanottajalle sopimuksellisin perustein käytettäväksi toimittaman erityisen laitteen avulla. Tämänkaltaisten tilaaja- ja ohjelmakanavakohtaisten salauslaitteiden kehittyminen vastaa sitä varsin yleistä näkemystä, että tulevaisuudessa siirrytään lisääntyvässä määrin katsotun ohjelman mukaisiin maksuihin eli niin sanottuun "pay-per-view" -periaatteeseen. Tällöin salauslaite toimii samalla laskutusmittarina.

Kaapelilinkkijärjestelmiä käytetään korvaamaan kaapelijakelua, koska niiden kustannukset ovat alhaisemmat, jos jakelun vaatimat kaapeliyhteydet ovat pitkät. Etu korostuu pienissä taajamissa ja harvaan asutuilla alueilla. Televisiosignaalin salattuna lähettämisessä on se etu, että kaapelilähetytoiminnan harjoittaja välttyy jakeluverkon rakentamiskustannuksilta sellaisten kotitalouksien osalta, jotka eivät tilaa ohjelmia. Merkittävä etu on myös se, että jakelu on joustavampaa. Tilaajan ei tarvitse odottaa kaapeliverkon rakentamista, joka on hidasta verrattuna kaapelilinkin pystyttämiseen.

Langallinen kaapelijakelu on puolestaan kaapelilinkkijakelua kilpailukykyisempi järjestelmä suuremman kanavakapasiteettinsa vuoksi silloin, kun kaapeliliittymien tiheys on riittä-

vän suuri. Kaapelilinkkien kapasiteetti tulee olemaan noin 2 kertaa 20—25 kanavaa.

Suomessa, jossa kaapelilähetytoimintaan käytettyihin televerkkoihin liittyneiden kotitalouksien määrä on jo nyt huomattava, kaapelilinkkijärjestelmät tulevat esityksen mukaan jo toimivien kaapelilähetytoiminnan harjoittajien käyttöön. Tällöin taloudellisempaa ja nopeammin toteutettavaa kaapelilinkkijakelua voidaan käyttää haja-asutusalueilla ja korvaamaan langallisia johtoverkkoja niiden rakennusaikana.

Tehdyn tutkimuksen mukaan on arvioitu, että Suomessa kaapelilinkkijärjestelmien potentiaalinen liittymämäärä olisi nykyisten kaapelijakeluun jo liittyneiden kotitalouksien lisäksi noin 400 000 taajamien pientaloalueiden ja lähiympäristön kotitaloutta. Olettaen, että puolet näistä potentiaalisista kotitalouksista hankkisi liittymän, kaapelilinkkijärjestelmien piiriin voisi tulla noin 10 prosenttia koko maan kotitalouksista.

Kilpailuvirasto on pitänyt perusteltuna sitä, että kaapelilähetytoiminnasta annettuun lakiin sisällytetään osittain mikroaalloilla tapahtuva ohjelmajakelu katsoen, että uuden tekniikan käyttöönotto antaa mahdollisuuden laajentaa palveluja taloudellisesti alueilla, joilla lähetytoimintaan tarvittavien kaapeliverkkojen rakentaminen olisi kallista. Tarjontavaihtoehtojen lisääntyminen ja saatavuuden paraneminen vaikuttaa toimialan tehokkuuteen myönteisesti ja hyödyttää myös kuluttajia.

Koska uuden tekniikan käyttöönoton sallimisen tarkoituksena ei ole aiheuttaa televisio-toiminnan kilpailutilanteen vinoutumista, hallitus tulee seuraamaan mikroaalloja käyttävän ohjelmajakelun kehittymistä ja ryhtyy tarvittaessa asian vaatimiin toimenpiteisiin. Kilpailuviraston käsityksen mukaan mahdolliseen monopoliaseman väärinkäyttöön voitaisiin puuttua tarvittaessa uuden kilpailulain avulla.

Hallituksen tarkoituksena on myös, että kaapelilinkkijakelua käytetään ensisijassa sellaisilla alueilla, joille on vaikeaa tai mahdotonta järjestää langallista kaapelijakelua.

Kaapelilinkkijärjestelmät muissa maissa

Toimivia kaapelilinkkijärjestelmiä on muun muassa Yhdysvalloissa, Kanadassa, Australiassa, Irlannissa ja eräissä Kauko-Idän maissa. Suomessa kaapelilinkkiin on herännyt kiinnostusta muun muassa laitevalmistajien ja kaapelilähetytoiminnan harjoittajien piirissä.

Yhdysvalloissa aloitettiin kaapelilinkkitoiminta jo 1970-luvun alussa MMDS:n edeltäjällä, yksi- tai kaksikanavaisella MDS:llä. Kun kaapelitelevisio ei vielä ollut levinnyt, MDS:n tilaajamäärä kasvoi nopeasti. Aluksi radiosignaalia ei salattu, mistä seurasi laajamittainen luvaton vastaanotto. Toiminnan harjoittajat joutuivat tästä syystä taloudellisiin vaikeuksiin.

Kun langallisia kaapelitelevisiojärjestelmiä alettiin rakentaa voimallisesti 1970-luvulla, MDS-järjestelmät menettivät kilpailukykynsä, koska ne saattoivat tarjota korkeintaan kahta kanavaa. Taajuuksia järjesteltiin Pohjois-Amerikassa uudelleen siten, että kaapelilinkkijärjestelmien piiriin tuli yhdellä alueella (säde 40–60 km) jopa 33 kanavaa.

Yhdysvalloissa kaapelilinkkitoimintaan käytetyt taajuudet ovat lähinnä teknisistä syistä 2,5...2,686 GHz. Monikanavaisten järjestelmien yhteenlaskettu tilaajamäärä oli noin 160 000 vuoden 1988 lopussa ja sen arvioidaan kasvavan nopeasti. Yksi- ja kaksikanavaisten MDS-liittymien lukumäärän (alle 100 000 tilaajaa vuoden 1988 lopussa) arvioidaan vastaavasti vähenevän.

Vuonna 1987 Yhdysvalloissa toimi runsaat 30 yksi- tai kaksikanavaista MDS-järjestelmää. Suurin osa näistä on pieniä, 100–1000 liittymän järjestelmiä. Monikanavaisia MMDS-kaapelilinkkijärjestelmiä Yhdysvalloissa oli vuoden 1987 lopussa 15 paikkakunnalla. Järjestelmissä tarjottiin keskimäärin seitsemää ohjelmakanavaa. Tilajamäärät vaihtelevat muutamista kymmenistä lähes 40 000:een. Monikanavaisen kaapelilinkin kehityksen arvioidaan jatkuvan nopeana.

Kanadassa on käytössä joitakin tilaajamäärältään pieniä kaapelilinkkijärjestelmiä. Australiassa toimii 18 järjestelmää ja 11 suureen kaupunkiin on äskettäin myönnetty lukuisia uusia toimilupia. Joitakin kaapelilinkkijärjestelmiä on myös Etelä-Koreassa ja Hong Kongissa.

Irlannissa, jossa poikkeuksellisesti haluttiin jakaa BBC:n koko tuotanto kaikille vastaanottajille, kaapelilinkkitoiminta kattaa koko maan siten, että maa on jaettu 26 taajuussoluun. Lähetystoimintaan on myönnetty kahdeksan toimilupaa siten, että jokaisella toimiluvanhaltijalla on käytössään useampia soluja. Nykyisin toiminnan ollessa vielä alkuvaiheessa tilaajamäärä on 5 000–7 000, mutta potentiaalisesti tilaajamääräksi on arvioitu noin 500 000. Irlannissa käytetty taajuusalue on 2,5...2,676 GHz.

2.1.2. Kaapelilähetystoiminnan valvonta

Voimassa olevan lain nojalla liikenneministeriö valvoo kaapelilähetystoimintaa, vaikka muun televiestintälainsäädännön noudattamisen valvonta kuuluu Telehallintokeskukselle. Tämän vuoksi ehdotetaan valvonnan siirtämistä Telehallintokeskukselle.

2.1.3. Oikeus harjoittaa kaapelilähetystoimintaa

Voimassa olevan lain mukaan toimilupa kaapelilähetystoimintaan voidaan myöntää Suomen kansalaiselle tai suomalaiselle yhteisölle. ETA-sopimuksen mukaan syrjimättömyysperiaate otetaan Suomen lainsäädäntöön. Tämän johdosta myös kaapelilähetystoiminnasta annettua lakia on tarkoitus muuttaa siten, että suomalaisen yhteisön lisäksi toimilupa voidaan myöntää myös ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomessa rekisteröidylle sivuliikkeelle.

Koska nykyisen lain voimassaoloaikana ei ole ilmennyt tarvetta myöntää toimilupaa yksityiselle kansalaiselle, ehdotetaan, että tästä mahdollisuudesta luovuttaisiin.

2.1.4. Satelliittiohjelmat

Suomessa ei nykyisin ole lainsäädäntöä, joka koskisi Suomesta käsin satelliittien kautta tapahtuvaa satelliittitoimintaa. EY:n neuvoston televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annetun direktiivin (89/552/ETY), jäljempänä televisiotoimintaa koskeva direktiivi, mukaan satelliittiteitse tapahtuvasta lähetystoiminnasta vastuu kuuluu lähettäjämaalle.

Kaapelilähetystoiminnasta annetun lain 2 §:n 2 momenttia muuttamalla tällainen toiminta saatetaan lain piiriin.

Televisio-ohjelmien välittämisessä lähetyksen jaottelu ns. välityssatelliittilähetyksiin ja yleisradiosatelliittilähetyksiin on menettänyt merkityksensä. Sekaannusten välttämiseksi 2 §:n 8 momentti, jossa määritellään välityssatelliitti, ehdotetaan kumottavaksi ja 12 §:ssä käytetty välityssatelliittikäsite korvattavaksi satelliittiyhteiskäsitteellä.

2.1.5. Virheellisen tiedon oikaisu

Kaapelilainsäädännöstä puuttuu mahdolli-

suus saattaa oikeuskäsittelyyn kiista, joka koskee televisio-ohjelmassa tapahtuneen virheellisen tiedon oikaisuun liittyvää vastineoikeutta tai vastaavaa suojakeinoja. EY:n televisiotoimintadirektiivi edellyttää tällaisen menettelyn perustamista. Kaapelilähetysoiminnasta annetun lain 20 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi uudella tätä asiaa koskevalla 4 momentilla. Vastaavan sisältöinen yleisradiotoimintaa koskeva säännös on tarkoitus ottaa radiovastuulakiin (219/71).

Muutoksella ei pyritä vaikuttamaan sähköisen viestinnän rooliin yhteiskunnallisen keskustelun välineenä eikä sähköisten viestimien harjoittaman ohjelmatoiminnan sisältöön. Kyseisellä vastineoikeudella tarkoitetaan tässä yhteydessä lähinnä virheellisen tiedon oikaisua.

2.2. Asian valmistelu

2.2.1. Lausunnonantajat

Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenneministeriössä. Ehdotuksesta on hankittu Oy Yleisradio Ab:n, MTV Oy:n, Suomen Kaapelitelevisioliitto r.y:n, Telehallintokeskuksen, Puhe- ja telelaitoksen, Teollisuuden Keskusliiton sekä kilpailuviraston lausunnot.

2.3. Muita selvityksiä

Liikenneministeriö on teettänyt tutkimuksen kaapelilinkkiä käyttävän ohjelmajakelun taloudellisista vaikutuksista.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Esityksen mukaan kaapelilähetysoiminnan valvontatehtävät siirtyisivät liikenneministeriöltä Telehallintokeskukselle. Ehdotus ei aiheuta välitöntä henkilöstön lisätarvetta.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Yleistä

Esityksellä ei ole merkittäviä välittömiä ta-

loudellisia vaikutuksia. Muussa kuin pelkistä johdoista muodostuvassa televerkossa tapahtuvan ohjelmanjakelun aloittaminen merkinnee kaapelilähetysoiminnan harjoittajien kilpailuaseman parantumista vähäisessä määrin. Tämä johtuu palvelutarjonnan laajenemisesta ja samanaikaisesta käyttäjäkohtaisten kustannusten laskusta. Ottaen huomioon tähän saakka hankitun kokemuksen sähköisen joukkoviestinnän kilpailusta muun muassa mikroaaltotekniikan hyväksikäytöllä ei ilmeisesti tulisi olemaan sanottavaa vaikutusta yleisradiotoiminnan talouteen.

4.2. Ohjelmien mikroaaltojakelusta aiheutuvat kustannukset

Kaapelilinkkijärjestelmän lähetyslaitteisto on periaatteeltaan samanlainen kuin UHF- tai VHF-lähetyslaitteistot. Lähetysteho on pieni (10–100 W). Saatujen tietojen mukaan lähetyslaitteiston hinta on 200 000–300 000 markkaa kanavaa kohti. Antennimaston hinta on 500 000–1 000 000 markkaa ja tilaajittain salaava salauslaitteisto maksaa noin 300 000 markkaa. Esimerkiksi kahdeksankanavaisen lähetyslaitteiston kustannukset ovat näin ollen salauslaitteineen ja mastoineen 2,4–3,7 miljoonaa markkaa. Jos masto on samanaikaisesti jossakin muussa käytössä ja kustannuksia voidaan jakaa eri käyttötarkoitusten kesken, ne alenevat vastaavasti. Yli 10 GHz:n taajuusalueella lähetyslaitteistojen hinnat lienevät aluksi kolmesta viiteen kertaa suuremmat. Kaapelilinkin käyttökustannukset ovat vähäiset.

Käytettäessä 2 GHz:n taajuusalueetta vastaanottoon riittävät pienet (25–45 cm) lankat tai putkiverkosta tehdyt antennit. Suuremmilla taajuuksilla on käytettävä varsin pientä lautasantennia. Vastaanotossa tarvitaan lisäksi taajuuskonvertteri, joka yleensä on osa antennilaitteistoa.

Kaapelilinkillä välitetty televisiosignaali on yleensä yksilöllisesti salattu (koodattu), minkä vuoksi vastaanotossa tarvitaan myös erityinen salauksen purkulaite (dekooderi). Se vastaa nykyisissä kaapelilähety verkoissa käytettyä salauksen purkulaitetta ja se voidaan asentaa joko vastaanottimen tai antennin yhteyteen.

Vastaanottolaitteiston hinta on asennettuna noin 2 000–3 000 markkaa. Suuremmilla taajuuksilla antennien ja konvertterin hinta nousee teknisistä syistä ja on esimerkiksi yli 10 GHz:n

taajuudella arviolta kaksinkertainen. Monet yli 10 GHz:n taajuusalueella toimivan kaapelilinkin vastaanottolaitteiston komponentit ovat samoja kuin yleisradiosatelliittien vastaanottolaitteistojen komponentit. On mahdollista, että puolijohdetekniikan ja satelliittilähetysten vastaanottotekniikan kehittyessä ja sarjatuotannon syntyessä myös yli 10 GHz:n taajuusalueella kaapelilinkin vastaanottokustannukset alenevat merkittävästi.

Järjestelmä voidaan toteuttaa nykyisten kaapelilähetysjärjestelmien tapaan siten, että salauksen purkulaitteisto jää lähetystoiminnan harjoittajan omistukseen. Tällöin mahdollinen siirtyminen myöhemmin kaapelilinkkijakelusta kaapeliverkkoon ei aiheuta ylimääräisiä kustannuksia käyttäjälle. Lähetystoiminnan harjoittaja kattaa kustannuksensa liittymis- ja vuokramaksuin. Vastaanottoon tarvittavan salauksen purkulaitteen hinta on noin 1 000 markkaa. Sen vuokra kuluttajalle olisi joitakin kymmeniä markkoja kuukaudessa eli vähemmän kuin joidenkin kalliimpien ohjelmakanavien maksu.

Kaapelilinkkijärjestelmän kokonaisinvestoinnit 2 GHz:n taajuusalueella ovat kotitaloutta kohti noin 7 000 markkaa 1 000 tilaajan järjestelmässä ja alenevat vajaan 4 000 markkaan 10 000 tilaajan järjestelmässä. Yli 10 GHz:n taajuusalueella toteutettujen järjestelmien investoinnit lienevät 10 000 kotitalouden tilaajakannalla yli 11 000 markkaa. Tekniikan ja tuotannon kehittyessä kustannukset alenevat myös tällä taajuusalueella.

5. Esityksen suhde eurooppalaiseen kehitykseen

Kaapelilähetystoiminnasta annetun lain mukaan toimiluvan kaapelilähetystoiminnan harjoittamiseen voi saada vain Suomen kansalai-

nen tai suomalainen yhteisö. ETA-sopimuksen mukaan syrjimättömyysperiaatteen vastaiset säännökset tulee poistaa lainsäädännöstä. Kaapelilähetystoiminnasta annetun lain 3 §:n muutosehdotus tekee lainsäädäntömme tältä osin ETA-sopimuksen mukaiseksi.

EY:n televisiotoimintaa koskevan direktiivin säännökset eivät merkittävästi eroa Suomen nykyisistä televisiotoimintaa koskevista säännöistä ja vallitsevasta käytännöstä. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden tulee varmistaa asianmukaisin keinoin ja lainsäädäntönsä puitteissa, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat televisioyhtiöt noudattavat tämän direktiivin säännöksiä. Ohjelmien lähettäminen yleisön vastaanotettavaksi satelliitin avulla on nykyisin ohjelmatoimintaa ja mainontaa koskevan lainsäädännön ulkopuolella. Toistaiseksi tällaista toimintaa ei ole Suomessa vielä käynnistetty, mutta mikäli sellaista ryhdyttäisiin harjoittamaan, sitä voitaisiin 12 §:n muutoksen ja sen nojalla annettavien tarkempien määräysten nojalla säädellä.

EY:n televisiodirektiivi edellyttää, että vastineoikeuden käyttöä koskeva riita voidaan saattaa oikeudelliseen käsittelyyn. Tämän johdosta kaapelilähetystoiminnasta annetun lain 20 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi asianomaisella säännöksellä. Direktiivissä tarkoitettu vastineoikeus koskee lähinnä tapauksia, joissa yksityisen tai oikeushenkilön intressit ovat virheellisten tietojen vuoksi kärsineet.

6. Riippuvuus muista esityksistä ja kansainvälisistä sopimuksista

Esitys liittyy erikseen annettavaan hallituksen esitykseen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Yleisperusteluissa esitetyistä syistä ehdotetaan, että lakia laajennettaisiin koskemaan ohjelmanjakelua kaikissa televerkoissa. Muutos

aiheuttaa vähäisiä tarkistuksia lain 2, 3, 6, 8, 10 ja 12 §:n säännöksiin. Sen sijaan lain 4—6 lukujen ohjelmistoa, yleisradiolähetysten jake-
lua ja vastuuta koskevia säännöksiä ei ole tarpeen tästä syystä muuttaa. Eräiden yleisra-

diolähetysten jakeluvelvollisuus, niin sanottu must carry -periaate, jäisi edelleen voimaan. Kaapelilinkkijakelussa toimiluvanhaltija vastaisi jakeluvelvoitteesta esimerkiksi siten, että yleisradio-ohjelmat vastaanotetaan edelleen kiinteistökohtaisella antennilla ja yhdistetään muihin ohjelmakanaviin vastaanotinlaitteistossa.

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 1 ja 3 kohdan muutosehdotukset johtuvat yleisperusteluissa esitetystä syistä. Televerkon määritelmä vastaisi 2 kohdan mukaan teletoimintalain vastaavaa määritelmää. Näin ollen lainsäädännön piiriin tulisivat myös sellaiset televerkot, joissa ohjelmat siirretään tai jaetaan osittain radiolaitteita hyväksi käyttäen. Jotta ohjelman jakeluverkko olisi televerkko, palvelut eivät saa olla suoraan yleisön vastaanotettavissa yleisesti kaupan pidettävillä vastaanottimilla, vaan vastaanotto edellyttää erillistä tilaussopimusta ja siihen liittyvää tilaajakohtaista suojausten poistolaitetta.

Ehdotuksen mukaan lainsäädännön soveltamisalaan tulisivat niin ikään myös sellaiset ohjelmien jakeluverkot, joihin kuuluu esimerkiksi radiolinkkejä sekä Suomesta käsin välityssatelliitin kautta lähetettävät ohjelmat.

Sellaiset ohjelmien jakelujärjestelmät, jotka eivät muodosta televerkkoja, jäisivät edelleen yleisradiotoimintaa koskevien säännösten piiriin. Televerkkoa ei muodosta muun muassa sellainen mikroaaltoja hyväksi käyttävä ohjelmien jakeluverkko, jossa lähetykset ovat suoraan yleisön vastaanotettavissa ilman erillistä lähettäjän kanssa tehtävää sopimusta ja tältä vastaanottoa varten saadun laitteen avulla. Mikäli toiminta perustuu yli 50 prosenttisesti muuhun kuin kaapelin välityksellä tapahtuvaan jakeluun, vaadittaisiin toimintaan radiolaitteista annetun asetuksen 1 §:n mukainen toimilupa.

Jos ohjelmien jakeluun käytetty televerkko ei ole paikallinen, siihen tai paikallisia osia yhdistävälle verkolle edellytettäisiin edelleen teletoimintalain 6 §:n 2 momentin nojalla teletoimintalain 4 tai 5 §:n mukainen lupa. Paikallista laajemmän ohjelmien jakeluverkon toimilupa tulisi siis aina erikseen harkittavaksi.

Sekaannusten välttämiseksi välityssatelliitin määritelmä ehdotetaan kumottavaksi. Käytännössä lähetysten jako välityssatelliittiohjelmiin ja yleisradiosatelliittiohjelmiin on menettänyt merkityksensä.

3 §. *Toimilupa.* Ehdotuksen mukaan oikeutta saada toimilupa kaapelilähetystoiminnan har-

joittamiseen muutetaan niin, että yksityisellä henkilöllä ei olisi enää oikeutta saada toimilupaa kaapelilähetystoiminnan harjoittamiseen. Laki on ollut voimassa vuodesta 1988 eikä yksittäiselle henkilölle ole lain voimassaoloaikana myönnetty toimilupaa. Yksityishenkilöt eivät ole myöskään tällaista toimilupaa hakenneet.

ETA-sopimuksen mukaan syrjimättömyysperiaatteen vastaiset säännökset tulee poistaa. Suomen voimassa olevaa lainsäädäntöä joudutaan muuttamaan syrjimättömyysperiaatteen mukaiseksi. Tämän johdosta ehdotetaan, että toimilupa kaapelilähetystoimintaan myönnettäisiin suomalaisen yhteisön lisäksi myös ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomessa rekisteröidylle sivuliikkeelle. Ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen merkitsemisestä kaupparekisteriin säädetään kaupparekisterilaissa (129/79). Toimilupa kaapelilähetystoimintaan tuo luvanhaltijalle lainmukaiset velvollisuudet. Velvollisuuksista seuraavan vastuun takia on edellytettävä, että kaapelilähetystoiminnan harjoittaja on rekisteröity Suomessa.

6 §. *Televerkon käyttö.* 8 §. *Televerkon ohjelmakanavan ja ohjelma-ajan luovutusehdot.* Yleisperusteluissa esitetystä syistä ehdotetaan, että pykälät koskisivat johtoverkon sijasta kaikkia televerkkoja.

10 §. *Kotimaisuus.* Nykyisessä lainsäädännössä käytetään kuuden kuukauden jaksoa laskettaessa suomalaista alkuperää olevien ohjelmien vähimmäisosuusprosentteja, jotka määrätään toimiluvassa. Koska kansainvälisesti käytetään vastaavaan tarkoitukseen yhden vuoden ajanjaksoa, ehdotetaan pykälää muutettavaksi.

12 §. *Satelliittiohjelmat.* Kaapelilainsäädäntöämme ei koske nykyisin Suomesta lähetettäviä satelliittiohjelmiä. Televisiotoimintaa koskevan direktiivin mukaisesti lähettäjämää on vastuussa satelliittivälitteisistä ohjelmista ja siitä, että ohjelmat ovat tämän direktiivin mukaisia. Ehdotuksen mukaan Suomesta käsin tapahtuvien lähetysten tulisi täyttää direktiivin minimiehdot.

15 §. *Ilmoitus yleisradiolähetysten jakelusta.* Kun ehdotuksen mukaan lain noudattamisen valvonta siirrettäisiin Telehallintokeskukselle, ehdotetaan myös pykälän mukainen yleisradiolähetysten jakelua koskeva valvontatehtävä siirrettäväksi sille.

16 §. *Velvollisuus eräiden yleisradiolähetysten jakeluun.* Yleisperustelujen mukaisesti ehdote-

taan, että 2 momentin säännös koskisi vain johtoverkkoa, jotta radioaaltojen tarpeeton käyttö estettäisiin.

20 §. *Virheellisen tiedon oikaisu.* EY:n televisiodirektiivin 23 artikla edellyttää, että huolimatta muista valtioiden yksityis-, hallinto- tai rikosoikeuden mukaisesti antamista säännöksistä, kaikilla luonnollisilla henkilöillä tai oikeushenkilöillä, joiden lainmukaista etua ja etenkin mainetta ja kunniaa televisio-ohjelmassa tapahtunut virheellisten tietojen esittäminen on vahingoittanut, on kansallisuudesta riippumatta oltava oikeus vastineeseen tai vastaaviin suojakeinoihin. Tämä on jo nykyisin voimassa olevassa kaapelitoimintaa koskevassa lainsäädännössä järjestetty. Mutta lisäksi edellä mainittu direktiivi edellyttää, että asiassa syntyvät kiistat voidaan tarvittaessa alistaa myös oikeuskäsittelyyn. Koska oikeussuojakeinon on oltava myös ulkomaalaisten käytettävissä ja koska asian käsittely edellyttää tiettyä erityisasiantuntemusta, jota on parhaat mahdollisuudet keskittää Helsingin raastuvanoikeuteen ja koska myös radiovastuulain (219/71) 7 §:n mukainen laillinen tuomioistuim on Helsingin raastuvanoikeus, esitetään Helsingin raastuvanoikeutta kaikkien asiasta nostettavien oikeudenkäyntien oikeuspaikaksi. Tämän johdosta ehdotetaan, että pykälään lisätään uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin menettelystä tällaisissa tapauksissa.

22 §. *Yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta.* Sekä teletointalain että radiolain mukai-

sen toiminnan yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta kuuluvat liikenneministeriölle. Lakien noudattamisen valvontatehtävistä vastaa sen sijaan Telehallintokeskus teletointalain 18 §:n 2 momentin (519/88) ja radiolain 15 §:n 1 momentin nojalla. Viestintälainsäädännön muuttamiseksi yhdenmukaiseksi ja kun lain noudattamisen valvontatehtävät kuuluvat ministeriötä luontevammin keskusvirastotasoiselle organisaatiolle, ehdotetaan, että vastaava tehtävien jako toteutettaisiin myös kaapelilähetysoinnassa. Telehallintokeskukselle annettaisiin myös oikeus pykälässä säädettyjen pakko-keinojen käyttöön.

26 §. *Muutoksenhaku.* Muutos muutoksenhakusäännökseen johtuu 22 §:ään ehdotetuista muutoksista.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun Eduskunta on sen hyväksynyt.

Lain 3 §:n 1 momentti, 12 ja 20 §:n 4 momentti ehdotetaan tuleviksi voimaan samanaikaisesti Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen kanssa. Ehdotettuun voimaantulosäännöksen mukaan voimaantulosta säädettäisiin asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kaapelilähetysoinnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 13 päivänä maaliskuuta 1987 annetun kaapelilähetysoinnantalain (307/87) 2 §, 3 §:n 1 momentti, 3 luvun otsikko, 6 §:n otsikko ja 1 momentti, 8 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 12, 15, 16, 22 ja 26 §, sekä lisätään 20 §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

2 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kaapelilähetysoinnalla* ohjelmien lähet-

tämistä pääasiassa johdoista koostuvassa televerkossa yleisön vastaanotettavaksi;

2) *televerkolla* teletointalain (183/87) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua kokonaisuutta tai sen osaa;

3) yhteisantennijärjestelmällä televerkkoa, jossa televerkon vastaanottopisteet ovat samassa tai lähekkäin sijaitsevilla rakennuksissa;

4) ohjelmakanavalla kaapelilähetystoimintaa käytettävää kanavaa;

5) ohjelmatoiminnalla ohjelman lähettämistä tai lähetyttämistä omaan lukuun;

6) yleisradiolähetyksiä yleisön suoraan vastaanotettavaksi tarkoitettua radiolähetystä sekä

7) yleisradiolähetyksen jakelulla vastaanotetun yleisradiolähetyksen samanaikaista lähettämistä edelleen muuttamattomana.

3 §

Toimilupa

Oikeus harjoittaa kaapelilähetystoimintaa on suomalaisella yhteisöllä tai ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomessa kaupparekisteriin merkityllä sivuliikkeellä, joille on myönnetty toimilupa.

3 luku

Televerkon ja ohjelmakanavan käyttö

6 §

Televerkon käyttö

Televerkon omistaja, joka sallii televerkon käyttämisen kaapelilähetystoimintaan, on velvollinen luovuttamaan kaapelilähetystoimintaa varten käytettävissä olevan televerkon vapaana olevan osan jokaisen kaapelilähetystoimintaan oikeutetun käytettäväksi.

8 §

Televerkon, ohjelmakanavan ja ohjelma-ajan luovutusehdot

Televerkko voidaan luovuttaa kaapelilähetystoimintaan oikeutetun käytettäväksi sekä ohjelmakanava ja ohjelma-aikaa ohjelmatoiminnan harjoittajan käytettäväksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Televerkon, ohjelmakanavan ja ohjelma-ajan luovutuksessa on noudatettava kaikkiin kaapelilähetystoimintaan oikeutettuihin ja ohjelmatoiminnan harjoittajiin nähden kohtuullisia ehtoja ja yhtäläisiä perusteita ottaen huomioon

tämän lain ja sen nojalla annetut säännökset ja määräykset sekä toimiluvan ehdot.

10 §

Kotimaisuus

Toimiluvassa määrätään, kuinka suuren osan ohjelmista vähintään tulee olla suomalaisia alkuperää. Suomalaisia alkuperää olevien ohjelmien vähimmäisosuutta ei kuitenkaan saa määrätä 15 prosenttia pienemmäksi eikä 50 prosenttia suuremmaksi kaapelilähetystoiminnan harjoittajan ohjelma-ajasta laskettuna yhden vuoden jaksolta. Ehtojen asettamisessa on noudatettava yhdenvertaisuutta kaapelilähetystoiminnan harjoittajien kesken ottaen huomioon toiminnan laatu ja laajuus.

12 §

Satelliittiohjelmat

Mitä 9 ja 10 §:ssä sekä 11 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske satelliitin avulla välitettyjä ohjelmia, mikäli ohjelma lähetetään edelleen samanaikaisesti ja muuttamattomana erikseen sitä varten varatulla ohjelmakanavalla. Suomesta satelliitin avulla lähetettyjen ohjelmien ja mainosten tulee olla televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin (89/552/ETY) säännösten mukaisia.

15 §

Ilmoitus yleisradiolähetyksen jakelusta

Yleisradiolähetyksen jakaja on velvollinen ilmoittamaan Telehallintokeskukselle ennen jakelun aloittamista alkuperäisen lähettäjän ja lähetyksen alkuperämaan, verkon laajuuden sekä sen, millaisia ohjelmia lähetykset pääasiallisesti sisältävät. Ilmoitus on niin ikään tehtävä, jos edellä mainitut tiedot olennaisesti muuttuvat.

16 §

Velvollisuus eräiden yleisradiolähetysten jakeluun

Kaapelilähetystoiminnan harjoittaja on vel-

vollinen jakamaan ilman radiolähetyksiä toteutetussa televerkossaan:

1) koko maassa vastaanotettaviksi tarkoitettut yleisradiolähetykset; sekä

2) kaapelilähetystoiminnan harjoittajan toimilupa-alueella vastaanotettaviksi tarkoitettut Oy Yleisradio Ab:n muut yleisradiolähetykset.

Jos samassa televerkossa on useita kaapelilähetystoiminnan harjoittajia, näiden tulee huolehtia 1 momentissa tarkoitettusta velvollisuudesta yhdessä.

20 §

Virheellisen tiedon oikaisu

Jos kaapelilähetystoiminnan harjoittaja ei lähetä pyydettyä oikaisua, oikaisuvaatimuksen tekijällä on oikeus Helsingin raastuvanoikeudessa nostaa kanne tämän velvoittamiseksi sakon uhalla tekemään 1 momentissa tarkoitettu oikaisu. Kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa virheellisen tiedon sisältäneen ohjelman lähettämispäivästä.

22 §

Yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta

Kaapelilähetystoiminnan yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta kuuluu liikenneministeriölle.

Telehallintokeskuksen tehtävänä on valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä toimiluvan ehtojen noudattamista.

Liikenneministeriö tai Telehallintokeskus voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka toimiluvan ehtoja, korjaamaan rikkomuksen.

Edellä 3 momentissa tarkoitettun velvoitteen tehosteeksi voi liikenneministeriö tai Telehallintokeskus ja 25 §:ssä tarkoitettun kiellon tehosteeksi liikenneministeriö asettaa uhkasakon. Päätöksestä, jolla uhkasakko asetetaan, ei saa valittaa.

Uhkasakon määrää maksettavaksi sen asettaja.

26 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston tämän lain 4 ja 24 §:n, liikenneministeriön 1 §:n 2 momentin 6 kohdan ja 25 §:n nojalla sekä liikenneministeriön tai Telehallintokeskuksen 22 §:n 3 tai 5 momentin nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa lain (154/50) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Lain 3 §:n 1 momentti, 12 ja 20 §:n 4 momentti tulevat voimaan kuitenkin asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Liikenneministeri *Ole Norrback*

Laki

kaapelilähetystoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä maaliskuuta 1987 annetun kaapelilähetystoimintalain (307/87) 2 §, 3 §:n 1 momentti, 3 luvun otsikko, 6 §:n otsikko ja 1 momentti, 8 §:n otsikko sekä 1 ja 2 momentti, 10 §:n 2 momentti, 12, 15, 16, 22 ja 26 §, sekä
lisätään 20 §:ään uusi 4 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kaapelilähetystoiminnalla* ohjelmien lähettämistä yleisön vastaanotettavaksi käyttäen hyväksi johtoja pitkin eteneviä sähkömagneettisia aaltoja;

2) *johtoverkolla* edellä mainittujen johtojen kokonaisuutta tarvittavine varusteineen;

3) *yhteisantennijärjestelmällä* johtoverkkoa, jossa johtoverkon vastaanottopisteet ovat samassa tai lähekkäin sijaitsevilla rakennuksissa;

4) *ohjelmakanavalla* kaapelilähetystoimintaa käyttävää kanavaa;

5) *ohjelmatoiminnalla* ohjelman lähettämistä tai lähetyttämistä omaan lukuun;

6) *yleisradiolähetyksellä* yleisön suoraan vastaanotettavaksi tarkoitettua radiolähetystä;

7) *yleisradiolähetyksen jakelulla* vastaanotetun yleisradiolähetyksen samanaikaista lähettämistä edelleen muuttamattomana; sekä

8) *välityssatelliitilla* satelliittia, jota käytetään tietyissä kiinteissä sijaintipaikoissa olevien maa-asemien välisessä radioviestintäpalvelussa.

3 §

Toimilupa

Oikeus harjoittaa kaapelilähetystoimintaa on Suomen kansalaisella tai suomalaisella yhteisöllä, jolle on myönnetty toimilupa.

Ehdotus

2 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kaapelilähetystoiminnalla* ohjelmien lähettämistä *pääasiassa johdoista koostuvassa televerkossa* yleisön vastaanotettavaksi;

2) *televerkolla* *teletoimintalain (183/87) 2 §:n 2 kohdassa* tarkoitettua kokonaisuutta tai sen osaa ja johtoverkolla pelkästään johdoilla toteutettua televerkkoa tai sen osaa;

3) *yhteisantennijärjestelmällä* *televerkkoa*, jossa *televerkon* vastaanottopisteet ovat samassa tai lähekkäin sijaitsevilla rakennuksissa;

4) *ohjelmakanavalla* kaapelilähetystoimintaan käytettävää kanavaa;

5) *ohjelmatoiminnalla* ohjelman lähettämistä tai lähetyttämistä omaan lukuun;

6) *yleisradiolähetyksellä* yleisön suoraan vastaanotettavaksi tarkoitettua radiolähetystä; *sekä*

7) *yleisradiolähetyksen jakelulla* vastaanotetun yleisradiolähetyksen samanaikaista lähettämistä edelleen muuttamattomana.

3 §

Toimilupa

Oikeus harjoittaa kaapelilähetystoimintaa on suomalaisella yhteisöllä tai *ulkomaisen elinkeinonharjoittajan Suomessa kaupparekisteriin merkityllä sivuliikkeellä*, jolle on myönnetty toimilupa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

Johtoverkon ja ohjelmakanavan käyttö

6 §

Johtoverkon käyttö

Johtoverkon omistaja, joka sallii johtoverkon käyttämisen kaapelilähetystoimintaan, on velvollinen luovuttamaan kaapelilähetystoimintaa varten käytettävissä olevan johtoverkon olevan osan jokaisen kaapelilähetystoimintaan oikeutetun käytettäväksi.

8 §

Johtoverkon, ohjelmakanavan ja ohjelma-ajan luovutusehdot

Johtoverkko voidaan luovuttaa kaapelilähetystoimintaan oikeutetun käytettäväksi sekä ohjelmakanava ja ohjelma-aikaa ohjelmatoiminnan harjoittajan käytettäväksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Johtoverkon, ohjelmakanavan ja ohjelma-ajan luovutuksessa on noudatettava kaikkiin kaapelilähetystoimintaan oikeutettuihin ja ohjelmatoiminnan harjoittajiin nähden kohtuullisia ehtoja ja yhtäläisiä perusteita ottaen huomioon tämän lain ja sen nojalla annetut säännökset ja määräykset sekä toimiluvan ehdot.

10 §

Kotimaisuus

Toimiluvassa määrätään, kuinka suuren osan ohjelmista vähintään tulee olla suomalaisia alkuperää. Suomalaisia alkuperää olevien ohjelmien vähimmäisosuutta ei kuitenkaan saa määrätä 15 prosenttia pienemmäksi eikä 50 prosenttia suuremmaksi kaapelilähetystoiminnan harjoittajan ohjelma-ajasta laskettuna kunkin kuuden kuukauden jaksolta. Ehtojen asettamisessa on noudatettava yhdenvertaisuutta kaapelilähetystoiminnan harjoittajien kesken ottaen huomioon toiminnan laatu ja laajuus.

3 luku

Televerkon ja ohjelmakanavan käyttö

6 §

Televerkon käyttö

Televerkon omistaja, joka sallii televerkon käyttämisen kaapelilähetystoimintaan, on velvollinen luovuttamaan kaapelilähetystoimintaa varten käytettävissä olevan televerkon vapaana olevan osan jokaisen kaapelilähetystoimintaan oikeutetun käytettäväksi.

8 §

Televerkon, ohjelmakanavan ja ohjelma-ajan luovutusehdot

Televerkko voidaan luovuttaa kaapelilähetystoimintaan oikeutetun käytettäväksi sekä ohjelmakanava ja ohjelma-aikaa ohjelmatoiminnan harjoittajan käytettäväksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Televerkon, ohjelmakanavan ja ohjelma-ajan luovutuksessa on noudatettava kaikkiin kaapelilähetystoimintaan oikeutettuihin ja ohjelmatoiminnan harjoittajiin nähden kohtuullisia ehtoja ja yhtäläisiä perusteita ottaen huomioon tämän lain ja sen nojalla annetut säännökset ja määräykset sekä toimiluvan ehdot.

10 §

Kotimaisuus

Toimiluvassa määrätään, kuinka suuren osan ohjelmista vähintään tulee olla suomalaisia alkuperää. Suomalaisia alkuperää olevien ohjelmien vähimmäisosuutta ei kuitenkaan saa määrätä 15 prosenttia pienemmäksi eikä 50 prosenttia suuremmaksi kaapelilähetystoiminnan harjoittajan ohjelma-ajasta laskettuna yhden vuoden jaksolta. Ehtojen asettamisessa on noudatettava yhdenvertaisuutta kaapelilähetystoiminnan harjoittajien kesken ottaen huomioon toiminnan laatu ja laajuus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Välityssatelliittiohjelmat

Mitä 9 ja 10 §:ssä sekä 11 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty, ei koske välityssatelliitin avulla välitettyjen *ulkomaisten lähetystoiminnan harjoittajien ulkomaisia* ohjelmia, mikäli ohjelma lähetetään edelleen samanaikaisesti ja muuttamattomana erikseen sitä varten varatulla ohjelmakanavalla.

15 §

Ilmoitus yleisradiolähetyksen jakelusta

Yleisradiolähetyksen jakaja on velvollinen ilmoittamaan liikenneministeriölle ennen jakelun aloittamista alkuperäisen lähettäjän ja lähetysten alkuperämaan, verkon laajuuden sekä sen, millaisia ohjelmia lähetykset pääasiassa sisältävät. Ilmoitus on niin ikään tehtävä, jos edellä mainitut tiedot olennaisesti muuttuvat.

16 §

Velvollisuus eräiden yleisradiolähetyksen jakeluun

Kaapelilähetystoiminnan harjoittaja on velvollinen jakamaan:

1) koko maassa vastaanotettaviksi tarkoitetut yleisradiolähetykset; ja

2) kaapelilähetystoiminnan harjoittajan toimilupa-alueella vastaanotettaviksi tarkoitetut Oy Yleisradio Ab:n muut yleisradiolähetykset.

Jos samassa johtoverkossa on useita kaapelilähetystoiminnan harjoittajia, näiden tulee huolehtia 1 momentissa tarkoitetusta velvollisuudesta yhdessä.

12 §

Satelliittiohjelmat

Mitä 9 ja 10 §:ssä sekä 11 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske satelliitin avulla välitettyjä ohjelmia, mikäli ohjelma lähetetään edelleen samanaikaisesti ja muuttamattomana erikseen sitä varten varatulla ohjelmakanavalla. *Suomesta satelliitin avulla lähetettyjen ohjelmien ja mainosten tulee olla televisiotointia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin (89/552/ETY) säännösten mukaisia.*

15 §

Ilmoitus yleisradiolähetyksen jakelusta

Yleisradiolähetyksen jakaja on velvollinen ilmoittamaan *Telehallintokeskukselle* ennen jakelun aloittamista alkuperäisen lähettäjän ja lähetysten alkuperämaan, verkon laajuuden sekä sen, millaisia ohjelmia lähetykset pääasiassa sisältävät. Ilmoitus on niin ikään tehtävä, jos edellä mainitut tiedot olennaisesti muuttuvat.

16 §

Velvollisuus eräiden yleisradiolähetyksen jakeluun

Kaapelilähetystoiminnan harjoittaja on velvollinen jakamaan *ilman radiolähetyksiä toteutetussa televerkossaan*:

1) koko maassa vastaanotettaviksi tarkoitetut yleisradiolähetykset; sekä

2) kaapelilähetystoiminnan harjoittajan toimilupa-alueella vastaanotettaviksi tarkoitetut Oy Yleisradio Ab:n muut yleisradiolähetykset.

Jos samassa *televerkossa* on useita kaapelilähetystoiminnan harjoittajia, näiden tulee huolehtia 1 momentissa tarkoitetusta velvollisuudesta yhdessä.

20 §

Virheellisen tiedon oikaisu

Jos kaapelilähetystoiminnan harjoittaja ei lähetä pyydettyä oikaisua, oikaisuvaatimuksen tekijällä on oikeus Helsingin raastuvanoikeudessa nostaa kanne tämän velvoittamiseksi sakon uhalla tekemään 1 momentissa tarkoi-

Voimassa oleva laki

22 §

Liikenneministeriön tehtävät

Liikenneministeriön tehtävänä on valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä toimiluvan ehtojen noudattamista.

Liikenneministeriö voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka toimiluvan ehtoja, korjaamaan rikkomuksen.

Velvoitteen ja 25 §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi liikenneministeriö voi asettaa uhkasakon. Päätöksestä, jolla uhkasakko asetetaan, ei saa valittaa.

Uhkasakon määrää maksettavaksi liikenneministeriö.

26 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston tämän lain 4 ja 24 §:n sekä liikenneministeriön 1 §:n 2 momentin 6 kohdan, 22 §:n 2 ja 4 momentin ja 25 §:n nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/50) on säädetty.

Ehdotus

tettu oikaisu. Kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa virheellisen tiedon sisältäneen ohjelman lähettämispäivästä.

22 §

Yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta

Kaapelilähetystoiminnan yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta kuuluu liikenneministeriölle.

Telehallintokeskuksen tehtävänä on valvoa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä toimiluvan ehtojen noudattamista.

Liikenneministeriö tai Telehallintokeskus voi velvoittaa sen, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka toimiluvan ehtoja, korjaamaan rikkomuksen.

Edellä 3 momentissa tarkoitetun velvoitteen tehosteeksi voi liikenneministeriö tai Telehallintokeskus ja 25 §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi liikenneministeriö asettaa uhkasakon. Päätöksestä, jolla uhkasakko asetetaan, ei saa valittaa.

Uhkasakon määrää maksettavaksi sen asettaja.

26 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston tämän lain 4 ja 24 §:n, liikenneministeriön 1 §:n 2 momentin 6 kohdan ja 25 §:n nojalla sekä liikenneministeriön tai Telehallintokeskuksen 22 §:n 3 tai 5 momentin nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa lain (154/50) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lain 3 §:n 1 momentti, 12 ja 20 §:n 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.